

ANNONSE

Nærbutikken

Fra Skomakergata til fjernbetjening – hva har det gjort med bygda?

Maria Almlie **N**
Skribent

Drivere av nærbutikker legger fortsatt til rette for at bygda skal ha det bra – ser og lager løsninger for mennesker i alle livssituasjoner. Her er Bastian Tuv Kverneland ved Rollag Handel. Foto: Privat

Av Maria Almlie, spaltist

Publisert: 21.12.25 15:27

↗ Del

Vi er få som husker de gamle butikkene med en romslig kjøpmannsdisk i tre, der kjøpmannen sto bak og disket opp med det du kunne ønske.

SPALTIST

Denne teksten gir uttrykk for skribentens personlige holdninger.

Du trodde vel ikke at «kjøpmannsdisk» var et tilfeldig navn? Akkurat som kommode (fra fransk «bekvem») og reol (fra nedertysk «hylle», eller latin «regel»), har ordet en historie.

Kjøpmannsdisk var en romslig skapskjenk med små og store skuffer, der ekte kjøpmenn lagret og fisket frem varer til kunden. Krydder, frø, tekstiler, jernvarer, medisiner, mat og drikke – alt hadde sin plass.

Jeg er født i 1980 og husker bare én gjenstridig landhandel som drev på denne måten. Andre ideer har jeg fått fra bygdetun og Skomaker Andersen på NRK.

LES OGSÅ

Politikk for både trikk, truck og traktor

LES OGSÅ

Milepæl for dagligvarehandel på bygda

Det så trivelig ut. Som kunde kom du ikke utenom et menneskemøte, noen å slå av en prat med. En konsekvens av dette møtet – har jeg sett i Skomakergata – var at datidens butikkdrivere virket som et sosialt lim i bygda. Nærkjøpmannen kjente kundene sine og la til rette for at folk skulle ha det bra.

Mye har endret seg på butikkfronten siden «Jul i Skomakergata». I 1947 kom den første selvbetjente butikken, hvor kundene selv kunne plukke varer fra reolene. Det ble raskt den nye normalen. Vi måtte fremdeles innom kassa, men det holdt med enstavellesord: «greit», «takk».

ANNONSE

Gi gass – få lavere kostnader året rundt

Med et biogassanlegg fra Reime BioTek utnytter du ressursene du allerede har. Du får stabil varme, bedre gjødselverdi og støtteordninger som gir økonomiske fordeler – hver eneste måned.

- ✓ Årlige driftstilskudd
- ✓ Investeringsstøtte
- ✓ Lavere driftskostnader
- ✓ Varmt vann til gårdsdriften

Ta kontakt på
Telefon: +47 95 43 73 20
E-post: sr@reime.no

Les mer om biogassanlegget

Reime
BIOTEK

I 2011 åpnet landets første [helt selvbetjente butikk](#), på Blindern i Oslo. Kundene skannet varene selv, betjente kasser ble borte. Ansatte gikk fra å være kassemedarbeidere til å bli «butikkverter». Målet var at kunden skulle spare tid, og hjelpen i butikken – om du trengte den – kunne bli bedre. De ansatte slapp dessuten vond rygg av å sitte hele dagen.

LES OGSÅ

Startet spleis for nærbutikken – har samlet inn 150.000

Senere har de fleste matvarebutikker fått en mellomting: Betjente kasser for dem som vil, selvbetjening for andre.

Neste lille skritt for butikkteknologien, og store sprang for handlefriheten, kom i 2018. Hegna Landhandel i Telemark ble den første i landet med fjernbetjent løsning.

Fra da av kunne folk virkelig styre tida selv. Barnefamilier slapp å haste fra barnehagen for å rekke den eneste åpne butikken i bygda. Ivrige husfedre kunne dra innom på nattmårran for å kjøpe mel til frokostbollene.

Per desember 2025 har [140 butikker rundt i landet](#) tatt i bruk den nye teknologien. Med et bankkort eller en app kan du låse deg inn og handle store deler av døgnet.

LES OGSÅ

Bygda går sammen for å redde den nylig nedlagte butikken

Om vi sparer tid vet jeg ikke, men fritt og fleksibelt er det. Ikke minst for kjøpmannen, som kan [tilpasse arbeidstid til egen livsfase](#).

ANNONSE

Gi gass – få lavere kostnader året rundt

Med et biogassanlegg fra Reime BioTek utnytter du ressursene du allerede har. Du får stabil varme, bedre gjødselverdi og støtteordninger som gir økonomiske fordeler – hver eneste måned.

- ✓ Årlige driftstilskudd
- ✓ Investeringsstøtte
- ✓ Lavere driftskostnader
- ✓ Varmt vann til gårdsdriften

Ta kontakt på
Telefon: +47 95 43 73 20
E-post: sr@reime.no

Les mer om biogassanlegget

Reime
BIOTEK

Men én ting har ikke endret seg siden Skomakergata. Om kjøpmannen ikke alltid står bak disken og ser deg i øynene, er hen der. Driverne av nærbutikker legger fortsatt til rette for at bygda skal ha det bra – ser og lager løsninger for mennesker i alle livssituasjoner.

De siste månedene har jeg intervjuet dyktige kjøpmenn i Merkur-butikker landet over. Distriktssenteret forvalter den statlige støtteordningen for distriktsbutikker, Merkur-programmet. Og her skjer det mye innovativt, godt og vakkert.

LES OGSÅ

Denne butikkrenden leder an på bygda

I mange bygder er kjøpmenn viktige ildsjeler. [De engasjerer bygda for å gjenåpne en nedlagt butikk](#), drar folk med i oppussing og et revitalisert fellesskap. Det finnes kjøpmenn og - her vil jeg presisere - kjøpkvinner som selv har lagt seg på hjul for å ta opp [jakten på butikkyver](#).

Kjøpmenn inviterer frivillige til [samarbeid om transport](#), så eldre kommer seg på handel, de lager kaffekrok og steker vafler. Ungdom, som også har oppdaget det fleksible møtestedet, har fått et nytt sted å henge.

ANNONSE

Gi gass – få lavere kostnader året rundt

Med et biogassanlegg fra Reime BioTek utnytter du ressursene du allerede har. Du får stabil varme, bedre gjødselverdi og støtteordninger som gir økonomiske fordeler – hver eneste måned.

- ✓ Årlige driftstilskudd
- ✓ Investeringsstøtte
- ✓ Lavere driftskostnader
- ✓ Varmt vann til gårdsdriften

Ta kontakt på
Telefon: +47 95 43 73 20
E-post: sr@reime.no

Les mer om biogassanlegget

Reime
BIOTEK

Enkelte steder er butikken [servicepunkt for kommunale tjenester](#), andre steder er kjøpmannen primus motor for samarbeid med næringslivet. Ofte er butikken sentrum for markeds- og bygdedager.

LES OGSÅ

Stadig vanskeligere for lokalbutikkene

LES OGSÅ

Vi trenger finske butikk-tilstander

Trodde du lokale kjøpmenn gjør alt dette bare for pengene? Det er ikke mitt inntrykk. Den fjernbetjente løsningen er nøkkelen til nytt liv for mange nærbutikker, men i de fleste bygder er det å drive butikk fremdeles ikke noe å bli rik av.

Døgkontinuerlig tilgang har skapt nye kundegrupper – som hyttefolk, som ellers ville tatt med seg varer fra storbutikken i byen, og gjennomreisende. Det gir bedre grunnlag og bedre vareutvalg. Det går rundt, det skapes noen arbeidsplasser – men først og fremst aktivitet, trivsel og bolyst.

I høst så det mørkt ut for butikkene i Distrikts-Norge. Utviklinga fra Skomakergata til fjernbetjent har gått så raskt, at regelverket ikke hang med. Statsforvaltere og Helsedirektorat pekte på at alkoholloven krever fysisk bemanning ved salg av alkohol. Butikkene varslet krise og nedleggelse om de mistet denne varegruppa.

LES OGSÅ

Norske politikere åpner opp for å kopiere de finske «krisebutikkene»

Et flertall på Stortinget sikret fortsatt drift ved å be statsforvalterne ordne holdbare regelverk inntil lovendringer er på plass. De kommer – og frem til da får du fortsatt tak i både ribbe og juleøl der du bor.

ANNONSE

Gi gass – få lavere kostnader året rundt

Med et biogassanlegg fra Reime BioTek utnytter du ressursene du allerede har. Du får stabil varme, bedre gjødselverdi og støtteordninger som gir økonomiske fordeler – hver eneste måned.

- ✓ Årlige driftstilskudd
- ✓ Investeringsstøtte
- ✓ Lavere driftskostnader
- ✓ Varmt vann til gårdsdriften

Ta kontakt på
Telefon: +47 95 43 73 20
E-post: sr@reime.no

Les mer om biogassanlegget

Reime
BIOTEK

Teknologien har tatt over for treverket, kortleseren for kjøpmannsdisen. Men om kjøpmenn ikke alltid står bak disken, er de fortsatt nær. De fjernbetjener, skaper løsninger og har hjerte for bygda, hele døgnet. Det er utvikling, med folk i sentrum.

God jul – og god handel, der du bor.

LES OGSÅ

Tar oppgjør med matkjedene: - Det føles som en lang «fuck you-finger»

Nærbutikken

Merkur-programmet

Motkultur

Spaltist

Jul i Skomakergata

DELTA I DEBATTEN! Nationen vil gjerne ha din mening

Send ditt innlegg her

Nationen
56 695 følgere

Følg side

Del